

Justitiedepartementet

Dnr Ju2021/02425

Yttrande

Stockholm 2021-10-22

Kommuner mot brott (SOU 2021:49)

Svensk Försäkring har beretts tillfälle att lämna yttrande över förslagen i betänkandet *Kommuner mot brott*.

Svensk Försäkring anser att de förslag som läggs i betänkandet innebärande en ny lag som reglerar kommunernas brottsförebyggande arbete, att det ska upprättas (och uppdateras) en lägesbild och åtgärdsplan samt att kommunerna har samordningsansvar, i grunden är bra. Likaså är det bra, och av största vikt, att frågorna förs högt upp i den kommunala strukturen för att få den prioritet och det fokus som är nödvändigt.

Svensk Försäkring anser dock att andra aktörer än de offentliga har fått en alldeles för undanskymd plats i betänkandet. Detta är märkligt av flera skäl, inte minst mot bakgrund av att regeringens brottsförebyggande program ger uttryck för att hela samhället måste delta i arbetet med att förebygga brott.

Även om det på flera ställen i betänkandet anges att näringslivet och andra aktörer utanför den offentliga sfären kan vara/är viktiga, ges de genom förslagen i betänkandet inte alls den möjlighet att bidra till det brottsförebyggande arbetet som svarar mot deras kapacitet. Konkreta förslag som verkar i den riktningen lyser med sin frånvaro. De resonemang som utredningen för utmynnar i det närmaste i en from förhoppning om att privata aktörer ska delta i arbetet. Med de förslag som utredningen har lagt kan man i det avseendet inte förvänta sig någon direkt skillnad mot hur situationen ser ut idag – och anledningen till det är inte brist på engagemang och resurser från privata aktörer.

Försäkringsbranschen är angelägen om att bidra i det brottsförebyggande arbetet och att stävja all typ av brottslighet. Försäkringsbranschen arbetar redan idag aktivt med aktiviteter inriktade på att förebygga brottslighet som direkt drabbar försäkringsföretagen och dess kunder, inte minst bedrägerier, tillgreppsbrott, skadegörelse och anlagda bränder. Inom branschen finns stor kunskap om hur brottsligheten ser ut, nya brottstrender och var brottsligheten äger rum. Denna kunskap kan vara till stor hjälp i kommunernas brottsförebyggande arbete. Det finns enstaka exempel där samverkan mellan polis, kommun och försäkringsbransch har bidragit till att framgångsrikt motverka lokala brottstrender, t.ex. när det gäller vissa tillgreppsbrott och anlagda bilbränder. Svensk Försäkring

upplever dock att kommunernas intresse för samverkan med försäkringsbranschen är mycket lågt.

När det särskilt gäller försäkringsbedrägerier har försäkringsföretagen mycket god kunskap om hur brottsligheten ser ut och utvecklas. Det kan dessutom noteras att försäkringsföretagen i många fall har de mest korrekta kontaktuppgifterna till misstänkta personer. Den goda kännedomen om brottsligheten beror helt enkelt på att försäkringsbedrägerier är mycket vanliga och eftersom polisens resurser inte räcker till och statsmakterna förutsätter att branschen själv försöker stävja brottsligheten, har försäkringsföretagen varit tvungna att skaffa sig förutsättningar för att på egen hand utreda misstänkta bedrägeriärenden. Att det ofta finns mer korrekta kontaktuppgifter till de misstänkta hos försäkringsföretagen än hos myndigheterna beror på att den misstänkte har incitament att kunna nås av företagen under skaderegleringsprocessen och vid eventuell utbetalning av försäkringsersättning. Att några sådana incitament inte finns gentemot flertalet myndigheter torde vara självklart. Redan här kan konstateras att det skulle vara till stor nytta för det brottsförebyggande arbetet med en utvecklad samverkan mellan kommun och försäkringsbransch.

Ett ytterligare konkret exempel som bör lyftas fram i detta sammanhang är det arbete som bedrivs i föreningen Centrum för AMP (se centrumforamp.se). Det är en ideell förening som arbetar för att skapa säkra och trygga platser i framför allt stadsmiljö. Föreningen, som grundats av Svensk Försäkring, Svensk Handel och fyra fastighetsbolag, arbetar nu för att etablera denna samverkansmodell (AMP-modellen) på olika platser i Sverige. Ett framgångsrikt sådant arbete förutsätter nära samverkan mellan kommun och privat näringsliv. I arbetet har hittills noterats både den ovana som finns hos kommuner att delta i sådant arbete och de hinder som finns för att kunna bedriva ett så ändamålsenligt arbete som möjligt.

Vi efterlyser således förslag som ger möjlighet för privata aktörer att adekvat, effektivt och konkret kunna bidra till det brottsförebyggande arbete som bedrivs inom den kommunala sfären. Det behövs förslag där sådana aktörer ges möjlighet att samverka kring hur arbetet ska bedrivas och hur resurser ska användas. I likhet med vilken annan verksamhet som helst vill de som gör satsningar se största möjliga effekt av dessa. Att stötta arbeten utan att varken veta hur resurserna kommer att användas eller att tillsammans med andra aktörer få möjlighet att påverka hur arbetet bedrivs är ingen framkomlig väg, oavsett om det handlar om offentlig eller privat sektor. Således inte heller här. Förslag och resonemang som främjar en sådan samverkan mellan kommun och privata aktörer lyser med sin frånvaro i betänkandet. Likaså förslag om förändringar i redan befintlig lagstiftning som underlättar samverkan.

Detta förhållande är mycket olyckligt då hela samhället måste delta i det brottsförebyggande arbetet och dessutom förutsätts göra så enligt regeringens brottsförebyggande program. För att en sådan ambition ska bli verklighet måste den privata sektorn både bjudas in och tillåtas att på ett reellt och konkret sätt delta i arbetet. Att som i detta fall bjuda in de privata aktörerna med armbågen och förvänta sig att de ska bidra helt på det offentligas villkor kommer enligt vår uppfattning inte att leda till det krafttag i det brottsförebyggande arbetet som regeringen efterfrågar. Det är olyckligt att utredningen inte tagit vara på

möjligheten att föreslå riktigt effektiva och genomgripande åtgärder för en för samhället så viktig och avgörande fråga.

Slutligen menar vi att utredningen har tagit alldeles för lätt på frågan om sekretesshinder. Vi instämmer i att mycket information kan delas utan hinder av dagens sekretesslagstiftning. För ett adekvat och effektivt brottsförebyggande arbete som går på djupet och gör verklig skillnad, menar vi dock att det är ofrånkomligt att behöva dela information som omfattas av sekretess enligt dagens reglering. Det är för övrigt något som indikeras i betänkandet, och, som man får förstå, ska funderas vidare över i en kommande utvärdering. Frågan är varför det brottsförebyggande arbetet under ytterligare ett antal år ska hindras av att aktörer inte får samverka i den utsträckning det behövs i en så viktig och avgörande fråga för samhället. Detta har påtalats för utredningen av flera olika aktörer under arbetets gång. Vi ställer oss därför mycket frågande till att en så viktig fråga som har lyfts fram i många sammanhang under lång tid, även före denna utredning, behandlas så översiktligt och styvmoderligt i betänkandet. Utredningens kommentarer kring denna hållning övertygar inte.

Svensk Försäkring

Johan Lundström

Fredrik Van Kesbeeck Andersson